

گروه طب سنتی

شرکت داروسازی باریج اسانس

برای آشنائی بیشتر با مفهوم کلی و ویژگی‌های مکتب طب سنتی ایران، لازم است نخست با تعریف طب مکمل آشنا شویم.

طب مکمل (Complementary and Alternative Medicine)

از هزاران سال پیش، در روزگاران کهن و از دورانی که بشر بصورت انسان امروزی در صحنه حیات وزندگی خودنمایی داشت و برای بقای خود مبارزه می‌کرد به موازات تلاش برای تهیه غذا و پوشاک به حفظ سلامت خود نیز می‌اندیشید. بشر از بدو آفرینش با بیماری‌های گوناگونی روبرو بوده و برای چاره آن به مقتضای ادراک و هوش ونبوغ خود و در حد امکانات محیط زیست خود به اشیاء، گیاهان و موادی که در دسترس داشته توسل می‌جسته است و بدین ترتیب اندک اندک به خواص درمانی بسیاری از مواد و گیاهان آگاهی پیدا کرده است. این اندیشه و تفکر برای تأمین سلامتی ویافتن روشهایی برای سالم زیستن و رفع ناراحتی‌های بدنی یا ناخوشی‌ها که بعدها به «علم طب» معروف شد، مسلماً در ردیف اولین جرقه‌های فکر انسان بوده و تلاش برای سالم زیستن و علم طب دارای ابعادی بسیار وسیع به درازای تاریخ خلقت انسان و پهنای هزاران تحقیق و تجسس و تجربه است.

طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی، **طب مکمل** به مجموعه‌ای از روشهای تشخیصی و درمانی اطلاق می‌شود که با تفکر حاکم بر سیستم‌های بهداشتی رایج تفاوت دارد. این روشها در دو دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ نسبت به پزشکی رایج نقش جایگزین را داشتند یعنی بیماران تنها یکی را می‌پذیرفتند؛ لذا به آنها طب «جایگزین» می‌گفتند. بتدریج که این روشها وپزشکی رایج در کنار هم برای درمان مورد استفاده قرار گرفتند اصطلاح طب مکمل بکار رفت. با گسترش پزشکی نوین وپیشرفت در زمینه درمان بیماری‌های حاد و عفونی در قرن حاضر، علاقه به طب مکمل بطور چشم‌گیری سرکوب شد، اما بتدریج با آشکار شدن محدودیت‌های پزشکی رایج این علاقه دوباره شدت گرفت.

با وجود اینکه سیستم‌های بهداشتی اکثر کشورهای دنیا طبق اصول پزشکی رایج یا مکتب «آلوپاتی» که مبنای آن طب غربی است، برنامه‌ریزی شده است، اما طبق بررسی‌ها، آنچه که «طب مکمل» یا «جایگزین» خوانده می‌شود روز بروز در بین مردم طرفداران بیشتری پیدا می‌کند.

به هر حال مردم و بیماران به علل مختلفی به سوی طب مکمل گرایش یافته‌اند. علل گرایش به طب‌های مکمل را می‌توان در مواردی نظیر کل نگر، توجه به روش زندگی، معنویت، درمان ریشه‌ای بیماری، عوارض درمان‌های رایج، هزینه و دسترسی و رابطه متقابل پزشک و بیمار جستجو کرد.

بیش از ده‌ها نوع مکتب درمانی به عنوان طب مکمل در کشورهای مختلف جهان شناخته شده و در حال انجام و بررسی هستند از جمله طب سوزنی، هامیوپاتی، آیورودا، رایحه درمانی... و از معروف‌ترین و مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به طب سنتی ایران اشاره کرد. مکتب طب سنتی ایران مانند هر مکتب و مجموعه‌ای، دارای فلسفه و دیدگاه‌های خاص خود بوده و برای بیان آن‌ها از مجموعه‌ای از لغات و اصطلاحات بهره می‌برد که باید برای فهم کامل جزئیات آن، لغات و اصطلاحات عیناً آموخته و بکار گرفته شوند که در این صورت در هر دو حیطة حفظ سلامتی و درمان بیماری‌ها می‌توان موفق عمل نمود.

طب سنتی (Traditional medicine)

در بیانیه طب سنتی سازمان جهانی بهداشت (سال ۱۹۷۸) طب سنتی اینگونه تعریف شده است: «مجموعه تمامی علوم نظری و عملی که در تشخیص طبی یا پیشگیری و درمان بیماری‌های جسمی، ذهنی یا ناهنجاری اجتماعی به کار می‌رود و به صورت گفتاری یا نوشتاری از نسلی به نسل دیگر انتقال یافته است.»

هر مکتب طبی با نظریه و دیدگاهی خاص به موضوع خود، معرفی انسان می‌نگرد و جهت استفاده صحیح از هر مکتب لازم است با اصطلاحات و لغات مربوطه طبق تعریف دانشمندان همان مکتب آشنا شد و با آن زبان سخن گفت و متون مربوطه را مورد بررسی قرار داد و بلکه با آن زبان، فکر و اجتهاد کرد. برطوی از تعاریف و اصطلاحات، ذهنی و تئوری هستند و در گام اول به علت نا هم خواری مطالب جدید با ذهن فراگیرنده، سؤالهای مختلف برای فرد مبتدی پیش می‌آید ولی پس از مدتی این سؤالات پاسخ خود را می‌گوید و وفق و دیدگاه جدیدی فراروی دیدگان ذهن دانشجو قرار می‌گیرد.

مکتب طب سنتی ایران مانند هر مکتب و مجموعه‌ای، دارای فلسفه و دیدگاه‌های خاص خود بوده و برای نظن آنها از مجموعه‌ای از لغات و اصطلاحات تخصصی (ترمینولوژی) استفاده می‌نماید. به دلیل گستردگی حیطه طب بیان آن از حوصله این گزارش خارج است لذا شمای کلی آنرا در قالب این جدول بیان می‌کنیم

امور طبیعی		طب نظری	طب سنتی ایران
اسباب و علل			
دلایل و علائم			
تدابیر صحی	حفظ الصحه	طب عملی	
تدابیر مرضی	معالجات		
دارو درمانی			
اعمال دستی			

داروسازی سنتی

داروسازی سنتی ایران برگ زرینی از تاریخ داروسازی جهان است. بزرگی پزشکی و داروسازی قدیم ایران را می‌توان در نوشته‌های دانشمندان بزرگی چون زکریای رازی، ابوعلی سینا، اسماعیل جرجانی و مانند آنها دید. ولی آنچه مایه تاسف است این است که در کتاب‌های پزشکی و داروسازی کنونی، به آن صورت که باید و شاید، اهمیت پژوهش‌ها و یافته‌های ارزش دانشمندان این مرزوبوم مورد توجه قرار نمی‌گیرد و به دلیل همین عدم توجه بی‌خبری، بسیاری از یافته‌های پزشکی و داروسازی ایرانیان بنام دانشمندان دیگر کشورها ثبت شده است، پس این وظیفه پژوهشگران ایرانی است امروز است تا با بررسی منابع و اسناد قدیمی این غفلت‌ها را جبران نمایند.

اهداف پژوهشی این گروه عبارت است از

- ✓ طب تلفیقی (integrative medicine) به عبارتی استفاده و بسط مصادیق و مفاهیم مندرج در
- آموزه‌های طب سنتی با بهره‌گرفتن از دانش نوین پزشکی
- ✓ آموزش مبانی طب سنتی

- ✓ آموزش مفهوم و محتوای طب سنتی و بررسی برخی از خصوصیات آنها
- ✓ استخراج مفردات از نسخ طب سنتی و تطبیق اسامی قدیمی گیاهان طب سنتی با اسامی علمی گیاهان
طبی امروزی
- ✓ تجمیع روشهای درمانی سنتی و نوین در جهت استفاده از این روشها در زمینه های تحقیقاتی
- ✓ تدوین واژه نامه طب سنتی
- ✓ بررسی انواع مختلف اشکال دارویی بکاررفته در طب قدیم ایران و دسته بندی آنها بر اساس راه مصرف
- ✓ تطبیق اشکال دارویی بکاررفته در طب قدیم با انواع اشکال دارویی موجود در داروسازی امروزی در
جهت اصلاح علم داروسازی
- ✓ شرح روش تهیه اشکال دارویی طب قدیمی و بیان اصول فرمولاسیونی و ساخت آنها
- ✓ تعیین مواد موثره موجود در فرمولاسیونهای سنتی بر اساس دانش نوین
- ✓ جمع آوری نسخ متعدد از کتب طب سنتی و انتخاب نسخ نمونه از میان آنها
- ✓ بهره گیری از آخرین نتایج تحقیقات و پیشرفت های علمی در کلیه مراحل پژوهشی در جهت توسعه

اعضای هیأت علمی گروه پژوهشی

- ✚ سید نیما شریعت پناهی - رئیس بخش تحقیقات طب سنتی (دستیار طب سنتی)
- ✚ لیلا محمد تقی زاده- پژوهشگر (فوق لیسانس شیمی)
- ✚ محمد مهدی احمدیان عطاری- پژوهشگر (دستیار داروسازی سنتی)
- ✚ میثم شیرزاد- پژوهشگر (دستیار طب سنتی)

مقالات

MANAGEMENT OF DEPRESSIVE DISORDERS IN IRANIAN TRADITIONAL MEDICINE

Seyyed Nima Shariatpanahi*, Mohammad Mahdi Ahmadian-Attari, Meysam Shirzad, Maryam Nikzad, Leila Mohammad Taghizadeh-Kashani.
National congress on medicinal plant, kish, 2012

Jundi Shapour Research Center of Herbal Medicines and Medicinal Herbs, Kashan, Iran
Email: dr_nshariat@yahoo.com, Po.Box: 1178, Telfax: 021-44271724

Major depressive disorder is currently the fourth leading worldwide cause of disability and burden of diseases. Projections for the year 2020 suggest that this disorder will rise to become the second most important cause of disability-adjusted life years, behind only [1] (World Health Organization, 2001).

The pharmacotherapy of depression includes tricyclic antidepressants, monoaminoxidase inhibitors, and the so-called selective serotonin reuptake inhibitors. Though efficacious for the treatment of depression, these antidepressant drugs frequently produce side-effects; for instance, dry mouth, mydriasis, constipation,

sleepiness, temporary fatigue, restlessness and headaches which creates a need for research directed toward finding alternative solutions for the adequate management of depressive disorders. Such an approach to this problem may be found in natural medicine, which has played a crucial role in keeping people with a low economic status [healthy since ancient times [2

Melancholia (black bile) in Iranian traditional medicine is very close to depressive disorders and its treatments include foods (like fig and almond), medicines (purgatives [like cuscuta epithymum) and procedures (phlebotomy)[3

Given the important role of inflammatory cytokines in depression and reduce them by phlebotomy, and the role of poor nutrition in disease in today's world, this article tries to study managements of melancholia due to Iranian traditional medicine hoping to find better solutions to control this disease

Study on physicochemical factors of almond oil of Kashan region by conventional analytical methods

Leila Mohammad Taghizadeh- Kashani^{1*}, Mohammad Mahdi Ahmadian-Attari², Maryam Nikzad³, Seyed Nima Shariat Panahi⁴, Meysam Shirzad⁵
National Almond symposium,shahr kord,2011

Sweet almond tree (*Amygdalus communis* L.) (Rosaceae) is a domestic tree of North West and center of Iran. Almond nut with 49% oils is one of the main sources of vegetable oils used in pharmaceutical industries. It has wild variety of nutritional and therapeutic characteristics in Iranian traditional medicine. The aim of this study was to investigate physicochemical properties of Kashan almond oil in comparison with standards.

Almond nuts of Kashan region were oil extracted by cold press using scropress. Physicochemical factors were analyzed with USP and BP methods. For chemical analysis, gas chromatography techniques were used.

The results showed that the content of methyl oleate, methyl linoleate, methyl palmetate, and methyl stearate are 70.80, 22.97, 6.47, and 1.45% respectively. These results along with the results of physicochemical factors show that sweet almond oil of Kashan is compatible with global pharmaceutical standards and therefore, it can be used in pharmaceutical and cosmetic products.

OPIOID DEPENDENCE AND TREATMENT OF WITHDRAWAL IN IRANIAN TRADITIONAL MEDICINE AND CONVENTIONAL MEDICINE

Leila Mohammad Taghizadeh-Kashani^{*}, Mohammad Mahdi Ahmadian-Attari, Seyed Nima Shariatpanahi, Maryam Nikzad, Meysam Shirzad
National congress on medicinal plant,kish,2012

Narcotic addiction is a physical and psychological dependence with some social and economical subsequences. Because of physical dependence, one of the important

results of addiction is withdrawal. Withdrawal produces nausea and diarrhea, coughing, lacrimation, mydriasis, rhinorrhea, diaphoresis, muscle twitching, piloerection, fever, tachypnea, hypertension, diffuse body pain, insomnia, and yawning. Relief of these exceedingly unpleasant symptoms by narcotic administration leads to more frequent narcotic use. Pharmacologic treatments of withdrawal often center on relief of symptoms of diarrhea with loperamide, of “sniffles” with decongestants, and pain with NSAIDs. Comfort can be enhanced with administration of the alpha 2-adrenergic agonist clonidine to decrease sympathetic nervous system overactivity. One main treatment strategy of narcotic addiction is management with Methadone maintenance. Methadone -a long-acting opioid- is optimally effective in blocking heroin-induced euphoria, decreasing craving, and maintaining abstinence from illegal opioids. Due to psychological dependence, abstinence has high percentage of failure [1].

Using narcotics -particularly opium- has a long history and medicinal use and also abuse of opium are well described in textbooks of Iranian Traditional Medicine (ITM). “*Resala Afyoonia*” (a treatise about opium) of Imad al-Din Mahmoud Shirazi is an obvious example pointing out the special attention of ITM to this issue [2]. In this treatise, nature, properties, and adulterants of opium along with medical advantages and disadvantages of using it are discussed. Some protocols for opium abstinence are also mentioned. Opium abstinence is also noted in some other ITM books [3].

Sudden opium abstinence has many harmful effects on human body according to ITM point of view. The treatment should be gradual through 3 steps: 1- gradual increase in dose interval 2- decrease in dose of opium 3- replace some non- narcotic substances instead of opium. These substances include analgesic, brain and heart tonics, and mood elevators (*mofarrah*) [2, 3].

According to our research, traditional abstinence method has fewer side effects and more benefits than conventional methods. More investigations are recommended to clarify advantages and disadvantages of ITM methods.

INFLAMMATORY BOWEL DISEASE IN IRANIAN TRADITIONAL MEDICINE: A COMPARATIVE STUDY

**Meisam Shirzad^{*}, Mohammad Mahdi Ahmadian-Attari, Seyyed Nima Shariatpanahi,
Maryam Nikzad, Leila Mohammad Taghizadeh-Kashani**

National congress on medicinal plant, kish,2012

Inflammatory Bowel Disease (IBD) is a chronic intestinal condition containing two major types i.e. Ulcerative Colitis (UC) and Crohn's Disease (CD) [1]. They are associated with lifetime morbidity and increased mortality even in the early course of the disease. There is evidence for an increasing incidence of these maladies in many countries, a finding detected also in Iranian studies. [2]

At present, the immune response is targeted as the most important mechanism by most therapeutic or preventive strategies. Despite considerable improvements, immunomodulatory drugs are expensive, frequently toxic, and are not effective in all patients. Therefore, attempts to find new remedies seem to be necessary.

In this study, cardinal manifestations and clinical pattern of the disease has been searched in Iranian traditional medicine manuscripts. According to this, common signs and symptoms of UC and CD have been compared to similar those of the disease in traditional resources.

Most of major manifestations in IBD e.g. abdominal pain, flatulence, GI bleeding, diarrhea, cramps, GI ulcers and intestinal perforation are mentioned through a disease called "*Sahaj-al-am'ae*" in traditional references such as "Canon" of Avicenna [3].

Among different remedies mentioned in Persian medieval resources, nowadays, usage of medicinal herbs such as Ispaghula (*Plantago ovata*) as an anti-IBD, anti-inflammatory and adjuvant therapy for diarrhea has been shown [4]. Moreover, *Plantago major* is known as an anti-inflammatory agent of mucosal layers and anti-diarrheal, and also, *Ocimum basilicum* as an anti-inflammatory, carminative and digestive agent. In this survey, the herbs above along with some other remedies against IBD in Iranian traditional medicine are discussed.

CHROMATOGRAPHIC FINGERPRINTING AS AN EFFECTIVE TOOL FOR ANALYSIS OF TRADITIONAL FORMULATIONS: AN EXAMPLE OF QUINCE OXYMEL

Mohammad Mahdi Ahmadian-Attari^{*}, Leila Mohammad Taghizadeh-Kashani, Seyyed Nima Shariatpanahi, Meysam Shirzad, Maryam Nikzad

National congress on medicinal plant, kish,2012

Global increase in demand for herbal medicine introduces a need to ensure quality of the herbal drugs using modern analytical techniques. Fingerprint analysis approach using chromatography has become the most potent tools for quality control of herbal medicines because of its simplicity and reliability. By definition, a chromatographic fingerprint of an herbal medicine is a chromatographic pattern of pharmacologically active and/or chemically characteristic constituents present in the extract [1]. This pattern is very important for traditional multi-herbal drugs because these kind of drugs act with their whole chemical constituents not with one or two active compounds. Quince oxymel (Jalinus® syrup) is one of these traditional drugs mentioned in Iranian Traditional Medicine as *Sekanjabin-e Safarjali* [2]. The ingredients of the formulation are quince concentrate, ginger vinegar extract, and honey. The overall of constituents makes a temperament (*Mizaj*) for the syrup and this temperament presents therapeutic characteristics. Thus, analysis of whole ingredients is necessary.

To analysis quince oxymel via fingerprinting, nine samples of different batches of Jalinus® syrup (Barij Essence Pharmaceutical Company) were sampled, diluted with methanol (1:4), and loaded equally on silica gel 60F₂₅₄ along with quince concentrate, ginger vinegar extract, and honey. Then, TLC was run with mobile phase of CH₃Cl/CH₃OH/ petroleum ether (3:2:1) to separate components. To investigate fingerprint profile, spots were detected under UV 254 and 366 nm. For more clarification, derivatization with Anisaldehyde, H₂SO₄, Vanillin, and Natural Product was done. The

result shows that all samples are similar in 7 spots with the R_f of 0.02, 0.05, 0.36, 0.39, 0.63, 0.75, and 0.9.

Because therapeutic effects of quince oxymel are related to whole constituents of drug, fingerprint profile of this medicine along with physicochemical items should be considered as standards. Presence of 7 spots with R_f mentioned above are necessary.